

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 16/05

Meditaties: Deze meditatie staat ook online op <https://youtu.be/kN7HGg0nb8A>

Geroepen

Meditatie door ds Ernst Veen (Predikant VPKB-Leuven)

Intro: Heer, onze Heer, hoe heerlijk en verheven (NLB 8: 1, 3, 4, 6)

1. Heer, onze Heer, hoe heerlijk en verheven hebt Gij uw naam op aarde uitgeschreven – machtige God, Gij die uw majesteit ten hemel over ons hebt uitgebreid.	3. Aanschouw ik 's nachts het kunstwerk van uw handen, de maan, de duizend sterren die daar branden, wat is de mens, dat Gij aan hem gedenkt, het mensenkind, dat Gij hem aandacht schenkt?

Tekst: Willem Barnard en Jan Wit
Melodie: Genève 1542/1551

Welkom en bemoediging

Allen van harte welkom op deze gezamenlijke onlinedienst van de VPKB-kerken te Leuven, Mechelen-Noord en Zuid en Vilvoorde. Op deze eerste zondag na Hemelvaartsdag staan twee lezingen op het rooster die beide de aandacht, nee niet op de hemel, maar op de aarde richten. Op het leven in deze wereld. De eerste lezing voert ons naar de woestijn, waar het joodse slavenvolk na haar bevrijding uit het slavenland Egypte rondzwerft op weg naar het Beloofde land. Wat me aan dat verhaal altijd zo getroffen heeft is dat het volk na de bevrijding niet meteen, om zo te zeggen, in de zandbak van de Nieuwe Aarde terechtkomt, maar middenin in de onherbergzame woestijn met haar vele gevaren, waar ze zelf hun weg naar het Beloofde land moeten zoeken. Is dat immers niet ook onze ervaring? De bevrijding door God wordt ons in de bijbel immers gebodschapt, maar we leven nog steeds in een wereld vol onvrijheid en gebrokenheid, waarin we zelf onze weg naar de vrijheid moeten zoeken. In die zin is het bijbelse verhaal van de Exodus uit Egypte een verhaal van en voor alle tijden: de bevrijding uit onheil en slavernij, uit duisternis en dood, is de mens door God aangezegd, maar nu moeten we eerst nog door de woestijn. We mogen we niet denken dat God ons geen verantwoordelijkheid geeft. Ja, zo is de garantie, eens zullen we het Beloofde land aan de andere kant van de woestijn bereiken, maar eerst moeten we nog zelf op weg gaan, om samen met God dat Beloofde land te zoeken en te vinden. Om samen met God te werken aan de komst van de Nieuwe Aarde. Samen met God, want zo vertelt het verhaal: we hoeven die woestijnreis niet alleen te maken. God reist mee, zoals we zullen horen.

4. Gij hebt hem bijna goddelijk verheven, een kroon van eer en heerlijkheid gegeven, Gij doet hem heersen over zee en land, Ja, al uw werken gaf Gij in zijn hand.	6. Heer, onze Heer, hoe heerlijk en verheven hebt Gij Uw Naam op aarde uitgeschreven. Heer, onze God, hoe vol van majesteit Hebt Gij Uw Naam op aarde uitgebreid

Tekst: Willem Barnard en Jan Wit
Melodie: Genève 1542/1551

Votum en groet

Onze hulp is daarbij in de Naam van de Eeuwige
Die hemel en aarde draagt,
Die trouw is tot in eeuwigheid
en nooit loslaat wat Zijn hand begon.
Genade zij u en vrede van God onze Vader
en van Jezus Christus, onze Heer
Amen.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 16/05

Kyriegebed

Hemelse God,
Op deze zondag na Hemelvaartsdag,
bidden wij U om ontferming voor de aarde
Want Uw hemel lijkt te hoog en te ver voor deze wereld
Dichtbij is de kracht van het kwaad
En het recht van de sterkste
De gesel van pandemie en lijden
De opwarming van het klimaat

Waar is op aarde het feest gebleven
Van het leven onder uw hemel?
Van de overwinning van dood en duisternis?
Schenk Gij ons toch weer zicht op U en op elkaar
Geef ons weer het uitzicht op Uw Rijk
En het inzicht in Uw heil en in de wegen die Gij ons voorgaat.

Verlos Uw schepping van de barensnood
Opdat Uw hemelse Nieuwe aarde spoedig
zal aanbreken.

In Jezus' naam, amen.

Glorialied: Aan U behoort, o Heer der heren (NLB.978: 1, 2, 3, 4)

1. Aan U behoort, o Heer der heren,
de aarde met haar wel en wee,
de steile bergen, koele meren,
het vaste land, de onzekere zee.
Van U getuigen dag en nacht.
Gij hebt ze heerlijk voortgebracht.

2. Gij roept het jonge leven wakker,
een tuin bloeit rond het open graf.
Er ruisen halmen op de akker
Waar zich het zaad verloren gaf.
En vele korrels vormen saam
Een kostbaar brood in uwe Naam.

3. Gij hebt de bloemen op de velden
met koninklijke pracht bekleed.
De zorgeloze vogels melden
Dat Gij Uw schepping niet vergeet.
't Is alles een gelijkenis
van meer dan aards geheimenis.

4. Laat dan mijn hart U toebehoren
en laat mij door de wereld gaan
met open ogen, open oren
om al Uw tekens te verstaan.
Dan is het aardse leven goed,
Omdat de hemel mij begroet.

Tekst: Jan Wit
Melodie: Hamburg 1690

Schriftlezing: Exodus 19: 1-11

¹In de derde maand, op precies dezelfde dag dat ze uit Egypte waren weggetrokken, kwamen de Israëlieten in de Sinaiwoestijn. ²Ze waren vanuit Refidim verder getrokken en in de Sinaiwoestijn gekomen. Daar sloegen de Israëlieten hun kamp op, vlak bij de berg. ³Mozes ging de berg op, naar God. De HEER riep hem vanaf de berg toe: 'Zeg tegen het volk van Jakob, laat de kinderen van Israël weten: ⁴“Jullie hebben gezien hoe ik ben opgetreden tegen Egypte, en hoe ik je op adelaarsvleugels gedragen heb en je hier bij mij heb gebracht. ⁵Als je mijn woorden ter harte neemt en je aan het verbond met mij houdt, zul je een kostbaar bezit voor mij zijn, kostbaarder dan alle andere volken – want de hele aarde behoort mij toe. ⁶Een koninkrijk van priesters zul je zijn, een heilig volk.” Breng deze woorden aan de Israëlieten over.’ ⁷Mozes ging terug, riep de oudsten van het volk bijeen en deelde hun alles mee wat de HEER hem had opgedragen.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 16/05

⁸En het hele volk antwoordde als uit één mond: ‘We zullen alles doen wat de HEER heeft gezegd.’ Mozes bracht het antwoord van het volk aan de HEER over, ⁹waarop de HEER tegen hem zei: ‘Ik kom naar je toe in een donkere wolk, dan kan iedereen het horen wanneer ik met je spreek en zullen ze voor altijd vertrouwen in je hebben.’ Toen Mozes de HEER vertelde wat het volk had geantwoord, ¹⁰zei de HEER hem ook: ‘Ga terug naar het volk en zorg ervoor dat ze zich vandaag en morgen heiligen, en laten ze hun kleren wassen. ¹¹Bij het aanbreken van de derde dag moeten ze gereed zijn, want op die dag zal de HEER voor de ogen van heel het volk neerdalen op de Sinai.

Lied: Waar God de Heer Zijn schreden zet (NLB 723: 1)

1. Waar God de Heer Zijn schreden zet
daar wordt de mens van dwang gered,
weer in het licht geheven.
Als ‘s Heren woord weerklinkt met macht
wordt aan het volk dat Hem verwacht
de ware troost gegeven.
Zijn Geest weerstaat de valse schijn
en schrijft in harten het geheim
van ‘s Vaders grote daden.
Zo leven wij om Christus’ wil
te allen tijd gerust en stil
alleen van Zijn genade.

Tekst: Jan Wit
Melodie: Straatburg 1539/Genève 1542

Evangelie: Johannes 17: 14-26

¹⁴Ik heb hun uw woord gegeven. De wereld haat hen, omdat ze niet bij de wereld horen, zoals ook ik niet bij de wereld hoor. ¹⁵Ik vraag niet of u hen uit de wereld weg wilt nemen, maar of u hen wilt beschermen tegen de duivel. ¹⁶Ze horen niet bij de wereld, zoals ik niet bij de wereld hoor. ¹⁷Heilig hen dan door de waarheid. Uw woord is de waarheid. ¹⁸Ik zend hen naar de wereld, zoals u mij naar de wereld hebt gezonden. ¹⁹Ik heb mij geheiligd omwille van hen, zo zullen ook zij door de waarheid geheiligd zijn. ²⁰Ik bid niet alleen voor hen, maar voor allen die door hun verkondiging in mij geloven. ²¹Laat hen allen één zijn, Vader. Zoals u in mij bent en ik in u, laat hen zo ook in ons zijn, opdat de wereld gelooft dat u mij hebt gezonden. ²²Ik heb hen laten delen in de grootheid die u mij gegeven hebt, opdat zij één zijn zoals wij: ²³ik in hen en u in mij. Dan zullen zij volkomen één zijn en zal de wereld begrijpen dat u mij hebt gezonden, en dat u hen liefhad zoals u mij liefhad. ²⁴Vader, u hebt hen aan mij geschonken, laat hen dan zijn waar ik ben. Dan zullen zij de grootheid zien die u mij gegeven hebt omdat u mij al liefhad voordat de wereld gegrondvest werd. ²⁵Rechtvaardige Vader, de wereld kent u niet, maar ik ken u, en zij weten dat u mij hebt gezonden. ²⁶Ik heb hun uw naam bekendgemaakt en dat zal ik blijven doen, zodat de liefde waarmee u mij liefhad in hen zal zijn en ik in hen.

Lied: Waar God de Heer Zijn schreden zet (NLB 723: 2)

2. O Heer, Uw onweerstaanbaar woord
drijft rusteloos de eeuwen voort
wat mensen ook verzinnen.
En waar de weg onvindbaar scheen
mochten wij door geloof alleen
de tocht opnieuw beginnen.

Gij hebt de vaders bevrijd
en uit het diensthuis uitgeleid
naar 't land van melk en honing.
Hervorm, herschep ook ons geslacht,
opdat het door de wereldnacht
de weg vindt naar Uw woning.

Tekst: Jan Wit.
Melodie: Straatsburg 1539/Genève 1542

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 16/05

Meditatie

Beste toehoorders,

Als wij ons proberen in te beelden hoe God is, dan stellen wij ons vanouds en van nature een hoog, ver weg en almachtig zetelend opperwezen voor. God als een onbenaderbare en veelal zwijgende hoge macht. “Er zal wel iets zijn” zeggen we dan bijvoorbeeld. In onze filosofische concepten is God hoogstens een verre en stille beweger van het universum. Een vage hoge macht ergens God weet waar. Geen macht die je kunt benaderen en zeker geen macht die tot ons spreekt. Maar in de Bijbel is dat anders. Daar mag Mozes tot God naderen en daar ontmoet hij een God die tot hem spreekt.

En dat spreken van God is vervolgens niet zomaar wat praten, of rondkletsen, maar heeft, zoals vanmorgen in de lezing bleek, heel specifiek de bevrijding uit de slavernij tot onderwerp. Als God in de Bijbel spreekt, is dat geen neutraal spreken, maar een bevrijdend spreken. God vertelt aan Mozes wat Hij in de geschiedenis gedaan heeft: Hij heeft Israël “als op arendsvleugelen gedragen”, “weg uit de slavernij”, “weg uit het angstland van de dood”.

Dat soort bevrijdende taal klinkt als God z’n mond open doet. Maar daar blijft het niet bij. Gods spreken is ook een roepen. In die zin dat Hij Mozes en het hele volk roept om te leven uit zijn verbond. Om het verbond tussen God en mens te bewaren en te doen.

God opereert niet in z’n eentje en de mens moet niet denken dat hij geen verantwoordelijkheid heeft. Nee, in Zijn daden van bevrijding schakelt God mensen in.

God laat de mens daarbij de vrije keus. Laat je je leven markeren door en vanaf de bevrijding of niet. Trek je mee, in de bevrijdende beweging uit het land van het kwaad en de dood naar het beloofde land. Of laat je je kisten door het lot, door pessimisme en wanhoop. Door dood en angst. Door egoïsme en oorlogszucht. Door cynisme en zinloosheid. Ga je ervan uit dat het jou tijd wel duren zal en dat het toch geen zin heeft je te verzetten tegen het kwaad en de gebrokenheid. Of geloof je dat het zin heeft je in te zetten voor een betere wereld. Om het bijbels te zeggen: om mee te bouwen aan het Beloofde land, aan de komst van het Koninkrijk van God?

Kortom, zo worden wij in Gods’ spreken dus geroepen. Geroepen om hier en nu, in deze wereld al te leven als bevrijde mensen op weg naar het beloofde land. Als mensen die hun leven gemarkeerd zien door Pesach, de verlossende uittocht uit het kwaad en de dood. Als mensen dus ook die zich mee willen inzetten om onze wereld te verlossen van de slavenmentaliteit. Als mensen die recht en vrede willen stichten en de liefde tussen God en mens en tussen mensen onderling in deze wereld een woning willen geven.

Dat het in het verhaal van Mozes God is die ons daartoe roept, is de uiting van het geloof van de bijbelschrijvers dat de mens het in dit bestaan niet alleen hoeft te doen. Ook al wordt deze zondag na Hemelvaart “Wezenzondag” genoemd. Bijbels gesproken is de mens niet als een weeskind in de kosmos, want God reist met ons mee. In de exodustekst is de wolk daarvan het teken. *Zie, zegt God tot Mozes, ik kom tot u in een wolk.* En voorts wijst God zijn zwervende volk een weg door de woestijn door middel van een wolk die hen voorgaat en met hen meereist.

Intussen betekent dat niet dat de mens zomaar de beschikking heeft over God. Die wolk is niet alleen het teken dat God meereist, maar ook het teken van Gods verborgenheid. God is gehuld in nevelen, door mist aan ons oog onttrokken. Hij is onze reisgenoot, maar in verborgen gedaante. Wij krijgen, om zo te zeggen, niet de kans om bij God in en uit te lopen. Het bijbelse geloof heeft naast een diep besef van Gods aanwezigheid een al even diep besef van Gods verborgenheid.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 16/05

Een besef dat we God niet maar even met ons verstand kunnen analyseren en doorgronden. Het is niet onze volmacht en het ligt niet in onze potentie om God te kunnen doorgronden. Dat maakt die wolk ons ook duidelijk. God onttrekt zich aan onze menselijke begrippen en vooronderstellingen.

Over naar ons evangeli gedeelte van Johannes. Dat evangeli gedeelte toont overeenkomsten met ons exodusverhaal.

In exodus hoorden we dat het bevrijdende spreken van God ook een roepen inhoudt. Een roepen, niet om te wachten tot de hemel op aarde vanzelf eens aanbreekt. Een appèl om, zoals de discipelen in de hemelvaartvertelling uit de Handelingen doen: werkeloos naar de hemel staren, maar juist om zich van de hemel af te keren en zich toe te wenden naar de aarde om zich in te zetten voor een betere wereld en om zo, hier en nu, mee te bouwen aan het Koninkrijk van God op aarde.

Welnu, ook het evangelie van deze morgen, te weten: Jezus' hogepriesterlijk gebed, is van dezelfde strekking. Ook Jezus spreken is daarin een roepen. Een appèl aan zijn volgelingen om zich in deze wereld actief in te zetten voor Gods bevrijdingsbeweging.

Zo horen we de Messias in dat gebed tot God zeggen: *Ik zend hen naar de wereld, zoals u mij naar de wereld hebt gezonden.* (Joh. 17:18).

Kortom: ook in dat Hogepriesterlijke gebed worden wij geroepen om ons voor deze wereld in te zetten. Om, zoals Mozes in Exodus, onze wereld, met God als reisgenoot, uit te leiden uit de slavernij van kwaad en dood. Tekenend is daarbij dat in dat gebed van Jezus het woord "wereld" maar liefst 17 keer voorkomt. Waar andermaal uit blijkt hoezeer Jezus, staande in de traditie van het Godsverbond, begaan is met onze aarde en hoezeer hij wil dat ook wij dat zijn.

Laten wij ons dus niet werkeloos blindstaren op de hemel (zoals die discipelen in het bekende hemelvaartsverhaal van afgelopen donderdag uit de Handelingen deden), maar laten we de weg volgen die Jezus ons hier, in het ondermaanse, op aarde wees.

Dat wil o.a. zeggen: je niet laten kisten door wanhoop en vrees. Niet meedoen met het recht van de sterkste. Niet meegaan in de oorlogslogica die nu weer is uitgebroken tussen Palestijnen en Israëlieten. Niet accepteren dat regeringen en bedrijven nog steeds kiezen voor energie die de aarde uitput en opwarmt. Niet meedoen met de ongelijke strijd van rijk tegen arm. Maar de wees en de weduwe huisvesten. De vreemdeling en vluchteling gastvrij ontvangen. Geen afgoden achterna lopen. De afgoden van de buik en buidel, van eigenwaan en wil tot macht. De negoden van het egoïsme en de onverschilligheid. En geen twee heren dienen. God en de Mammon, de god van het geld en de eigenmachtige economie ten koste van de mens. Maar wel: de weg gaan die Jezus ons voorging, langs uitgestotenen en behoeftigen. Langs zieken en treurende, barmhartigen en eenzamen. Langs hen, die hongeren en dorsten naar gerechtigheid. De bevrijdingsweg van gerechtigheid en vrede. Van geloof, hoop en liefde.

Tot het gaan van die weg zijn wij bestemd én geroepen. In het vertrouwen dat die weg op deze aarde, met Gods geest als reis Leider, eens zal uitlopen op het beloofde Paasland. Het land van melk en honing.

Amen.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 16/05

Lied: Het woord dat u ten leven riep (NLB 316: 1, 2, 3, 4)

1. Het woord dat u ten leven riep
is niet te hoog, is niet te diep
voor mensen die 't zo traag beamen.
Het is een teken in uw hand,
een licht dat in uw ogen brandt.
Het roept u dag aan dag bij name.

2. Het is niet aan de overzij.
Wat zegt gij dan: wie zal voor mij
de wijde oceaan bevaren,
wie brengt van de overkant der zee
de schat der diepe wijsheid mee,
die 's levens raadsel kan verklaren?

3. Het is ook in de hemel niet
hoe vaak gij ook naar boven ziet
en droomt van bovenaardse streken.
Wat gij ook in de sterren leest,
alleen de Geest beroert de geest,
alleen het woord kan 't hart toespreken

4. Het woord van liefde, vrede en recht
is in uw eigen mond gelegd,
is in uw eigen hart geschreven.
Rondom u klinkt de stem van God:
vrijspraak, vertroosting en gebod,
vlak voor u ligt de weg ten leven.

Tekst: Jan Wit
Melodie: Genève 1551

Dank- en voorbeden/Stil gebed/Onze Vader

Laten wij God danken en bidden

Barmhartige God,

Zo vlak na Hemelvaartsdag danken wij U voor de boodschap dat Gij onder ons woont.
En voor moeder aarde danken wij U, voor deze wereld waarop wij geboren zijn
Als een land om te bewerken en te bewaren, als een plek om te leven en lief te hebben
Om mens te zijn met mensen, om naaste van en voor elkaar te zijn

Wij vragen U: Wees met allen hier onder de hemel, levend in oorlog of dictatuur
Wees met de mensen in het Midden-Oosten,
levend temidden van verdrukking, tirannie en onrecht
de Irakezen, Afghanen, Jemenieten en Palestijnen

Breng licht, o God, in onze duisternis
en schenk ons inzicht in onze dwaasheden
die het menszijn aantasten en ontluisteren.
Inzicht in de menselijke neiging om muren te bouwen
waar bruggen het leven zoveel liefdevoller maken
Inzicht in het wantrouwen jegens iedereen die anders oogt of anders denkt
Inzicht in de ongelijke verdeling van welvaart en welzijn.
Inzicht in heel die warboel van menselijke twisten en conflicten

Help ons om hier beneden de weg te vinden
Om onze dwaalwegen te verlaten en om nieuwe wegen te zoeken
Uit de crisis van pandemie en klimaatopwarming
en uit elke vorm van geweld, oorlog of dictatuur

Tenslotte bidden wij u voor de zieken,
Voor hen in de ziekenhuizen
of die thuis aan bed gekluisterd zijn.
Om kracht en Uw nabijheid.

Wil dan nu naar ons horen, o God,
als wij in stilte aan U noemen
alwat en alwie ons ter harte gaat.....

Wij vragen U, God, hoor naar ons

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 16/05

Gij die ons leerde bidden:

Onze Vader die in de hemelen zijt,
Uw Naam worde geheiligd, Uw koninkrijk kome,
Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, alzoo ook op aarde.
Geef ons heden ons dagelijks brood.
En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.
En leidt ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze.
Want van u is het Koninkrijk en de kracht,
en de heerlijkheid, tot in eeuwigheid,
Amen.

Slotlied: Gij hebt, o Vader van het leven (NLB 823: 1, 2, 3, 4, 5)

1. Gij hebt, o Vader van het leven,
de aarde aan de mens gegeven,
het land, de zee is zijn domein.
Gij hebt hem aan het woord doen komen
om tussen werkelijkheid en dromen
getuige van uw Geest te zijn.
2. Uw wijsheid en uw welbehagen
bepalen 's mensen levensdagen
en wijzen hem zijn woonplaats aan.
Hij is ten prooi aan duizend vrezen,
toch mag hij vrij en veilig wezen
en heersen over het bestaan
3. Hij overmant de wilde dieren,
vaart uit op zeeën en rivieren,
doorzoekt der aarde donkere schoot.
Ja, hij snelt voort op hoge winden
om de allerlaatste grens te vinden.
Zo vindt hij onverhoeds de dood.
4. Door een geheimenis omsloten,
door alle dingen uitgestoten,
gaat hij op alle dingen in.
Alleen uw woord geeft aan zijn falen,
zijn rustloos zoeken en verdwalen
een onuitsprekelijke zin.
5. O God, wij bouwen als ontheemden,
wij wonen en wij blijven vreemden,
bestemd voor hoger burgerrecht.
Wil ons, o koning der getijden,
Een woning in de stad bereiden
Waar Gij het fundament van legt.

Vert.: J.W. Schulte Nordholt
Melodie: G. F. Händel

Heenzending en zegen

Gaat dan allen op weg, in deze wereld,
dragende de zegen van God, de EEUWIGE

DE EEUWIGE
ZEGENT U EN BEHOEDT U

DE EEUWIGE
DOET ZIJN AANGEZICHT OVER U LICHTEN EN IS U GENADIG

DE EEUWIGE
VERHEFT ZIJN AANGEZICHT OVER U EN GEEFT U VREDE.

Amen